

Михайленко Л.Ф.,
кандидат педагогічних наук,
доцент
(Вінницький державний
педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
)

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

У нових українських освітніх документах йдеться про необхідність професійного розвитку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Професійний розвиток педагогічних працівників, згідно закону «Про освіту», передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання. В Україні, професійний розвиток вчителів, зокрема математики, традиційно спостерігається в різних формах і, в багатьох випадках, дає свій позитивний результат. Проте, в сучасній системі української вищої освіти мають місце суперечності, зокрема:

- між потребою сучасної школи в учительських кадрах з високим рівнем методичної компетентності та недостатньою розробленістю організаційно-педагогічних умов професійного розвитку вчителя математики;
- між появою в нових освітніх документах значних свобод у виборі методів і засобів для творчої методичної діяльності вчителя та переважанням низького рівня готовності та здатності вчителя математики до такої діяльності.

Педагогічні дослідження свідчать про те, що професійний розвиток вчителів математики є ефективним, за умови:

- підвищення рівня математичних та методичних знань вчителів. Вчитель має добре знати шкільну математику, розуміти математичні ідеї, що є центральними для шкільної математики та вміти правильно донести зміст цих знань до учнів, організувавши різноманітні процеси навчання. В залежності від школи, класу в якому працює вчитель, він сам має визначати що йому необхідно вивчити саме зараз, тобто створюються умови для побудови особистої траєкторії професійного розвитку вчителя математики;

- розвиток здатності вчителів помічати, аналізувати і реагувати на мислення учнів; здатності розуміти іншу людину, чути, взаємодіяти, комунікувати;
- вдосконалення критичного мислення і аналітичних здібностей вчителів, створення продуктивних звичок розумової діяльності;
- розвиток креативності, здатності впроваджувати сучасні методи, форми навчання учнів математики;
- створення колегіальних відносин та структури, які підтримують продовження навчання вчителя.

Крім того, для професійного розвитку вчителів математики необхідним є:

- мотивація до творчої педагогічної діяльності та формування психологічної готовності вчителів до професійного саморозвитку;
- значні часові інвестиції для професійного зростання;
- створення комфортних та ефективних умов для активного самовдосконалення та постійного професійного розвитку;
- систематична підтримка вчителя з боку керівництва школи;
- можливість отримання фінансової допомоги у формі грантів, премій, нагород.

Професійний розвиток вчителів математики розглядаємо як центральний впливовий фактор на ефективність шкільної освіти. Вважаємо, що не може бути однієї моделі професійного розвитку вчителів математики, оскільки працюючих вчителів математики можна умовно поділити на вчителів-початківців, досвідчених вчителів, вчителів-тренерів та осіб які здобули вищу чи фахову передвищу освіту за іншою спеціальністю та яким не було присвоєно професійної кваліфікації педагогічного працівника. Зміст, методи, форми і засоби професійного розвитку кожної виділеної групи вчителів математики має відрізнятись. Актуальним залишаються питання вимірювання ефективності професійного розвитку та оцінка професійної компетентності вчителів.